

NATURA

JURNAL

PENTRU PROPAGAREA SCIINTELOR POSITIVE ÎN ROMANIA.

Redactori: Dr. C. ESSARCU și Lt. D. ANANESCU.

CONTINUT: Instrucția și educația. O tendință a societății noastre mult vătămătoare. Coeziunea, Afinitatea, Amorul. Pășerca Agami. Intoxicarea

Domni Abonați care nu primesc regulat jurnalul *Natura* sunt rugați a reclama la Redacțiune.

INSTRUCȚIA ȘI EDUCAȚIA

O TENDINȚĂ A SOCIETĂȚII NOSTRE MULT VĂTĂMĂTÔRE.

Ne se poco lo vi dis, da imputar sono
Che quanto io posso dar, tutto vi dono
Ariosto.

Dacă puțin v'ei dați nu sunt de imputat
Căci cât pot da tot v'ei dați

Să 'mi dai voie, bunul și indulgentul meu cititor, de a 'ți face cunoscută o reflexie, ce am luat libertatea de a exprima în public și căreia îi dau oare-care importanță. Această reflexie, iată-o:

Ar putea cine-va să se mire constatând că inspirațiile cele înalte, că cugetările cele mari și utile ale popoarelor se găsesc în primii lor ani, dacă acesta n'ar fi adevărat pentru fie-care om în particular. Revelația pură a *Adevărului* se manifestă în primii ani, în junetea, în dimineața vieții, atunci când trebuințele coruptrice nu sunt încă-cunoscute, când pasiunile cele rele nu s'au coborât încă în inimă, când spiritul nu e încă indoctrinat sau pervertit. Atunci un Ideal de *Adevăr*, de *Frumos*, de ceea ce este mare, se ivesce în inima fie căruia. Glorios și demn și într'adevăr viril e acela care îl urmărește; meschin, mediocru și pusillanim acela care îl abandonează. Nația română înainte de 48, în juvenila ei deșteptare, găsisse o nobilă inspirație, o cugetare înaltă, un Ideal de care începuse să se pasioneze: Limba, literatura, știința, poezia, dezvoltarea intelectuală și morală c' un cuvânt, renascerea Patriei Române prin ceea ce face adevărata viață și adevărata glorie a Națiilor; iată de ce Români începuse a se ocupa cu o nobilă ardere înainte de 48. Să reluăm dar inspirația cea înaltă, cugetarea cea bună și folositoare nației a Romanilor de atunci, să ne ocupăm de limbă, de știință, de literatură și inimile noastre să devie capabile de a înțelege acea ardere generoasă, acele entuziasme juvenile ce produc lucrurile cele mari și nobile!

Dar de politică să nu ne ocupăm?

Spusu-ți-sa vre o dată într'un mod lămurit, bunul meu cititor, ce este acest *animal* despre care toți vob-

resc și pe cari îl numesc *Politica*; în conștiința îți dai bine socotelă despre această vorbă și de sensul ce ea are și trebuie să aibă? Aceia care s'au ocupat o mare parte din viața lor de politică și și-au deslușit vre o dată în ce consistă *politica*?

Nu în colónele acestui jurnal vom avea a trata chestiile de asemenea natură. În calitatea noastră însă de om de observație și de analiză nu ne putem opri de a constata că politica ast-fel precum a fost și este încă înțelesă de mulți la noi în țară, a întors Nația din adevărata direcție ce ar fi trebuit să ea, ne a oprit de a urmări cu succes dezvoltarea literaturii, limbii, științei, artei etc., ne a paralizat în mare parte în educația noastră, în instrucțiunea noastră, în dezvoltarea intelectuală și morală a diverselor clase ale societății;..... a deșteptat pătimii, a creat urii, ne a inversunat pe unii în contra altora ast-fel în cât să ne cheltuim totă forța ca să ne combatem, ca să ne paralizăm, ca să ajungem la o mare confuzie în spirite și la o confuzie și mai mare în acte și să aruncăm neexperiența, zăpăcelea, pasiunile, urile noastre în mijlocul neexperienței, zăpăceleii, pasiunilor și urilor existând deja.

Politica acesta este rea și coruptrice și vătămătoare dezvoltării forțelor și prosperității țării. Ea absorbe totă activitatea, totă energia, totă junetea, toți vlastării, toate florile nației ca să le consume, ca să le vestejescă, ca să le usuce, ca să le isbescă de sterilitate.

Nu putem compara mai bine politica ast-fel precum a fost și este încă înțelesă de mulți la noi în țară, de cât cu acea lupoică de care vorbește marele poet Florentin Dante, în divina sa poemă, cu acea lupoică nesațioasă ce opresce pe omeni din caltea lor și le înghite totă virilitatea (bărbăția) și totă inteligența, cu acea

„Bestie ce e de natură atât de rea și crudă
„cât nu'și mai umple lacoma poftă, și după mân-
„care 'l e și mai mult fôme de cât înainte.“

»Ed ha (la lupa) natura si malvagia e ria

Che mai non empie la bramosa voglia

E dopo 'l pasto ha piu fame che pria

„Cu acea fiară ce în turbata'i fôme de
și cu pintecele neîncetat încărcate, dar tot slabă
și costelivă este') și pe mulți oameni 'i-a făcut
miseri.

Cu acea bestie ce nu lasă pe nimeni a'și căuta
de calle cil împedică atâta cât il ucide?)

Pe câți oameni, ferosă bestie, n'ai oprit din
callea lor, pe câți, n'ai ucis; pe câți junii cu ta-
lent n'ai întors din vocația lor ca să'i înghiți în încărcatele
'ți dar tot nesățioșe pintecei, pe câți bărbați cu
capacitate n'ai clătinat ca să'i doborî la pământ
și să'i înghiți și pe diși. Unde sunt acei junii ce
înainte de 48 cu o ardore generosă se aruncaseră
în nobilele lupte a le litteraturei, a le limbei,
ale științei? unde sunt acele talente născunde ce
aparuseră pe orizontul nostru și care promiteau atât
de mult? unde sunt scrierile, unde cărțile, unde lucrările
de litteratură, sau de științe, sau de artă cu
care societatea noastră s'a îmbogățit, cu care țerra
să se mindrească, cu care nația să se bucure?

1) Di tute brame

Semiava carca nella sua magrezza

E molte genti fe-gia viver grame.

2) Non lascia altrui passar per la sua via

Ma tanto lo impedisce che l'ucide.

Mult, mult ai înghițit ferosă bestie în nesățioșă
'ți fôme și tot încărcatele 'ți pintece de o lacoma
pofță sunt dominate!

În numele Patriei, să se lupte oameni noștri
de bine în contra unor cauze ce sunt de natură a
produce asemenea rezultate, să caute prin toate mijloacele
a areta adevărata calle de adevărată forță și
adevărata glorie ce trebuie să ia nația română, să
dea adevărata impulsie societății noastre, și Români
în inima cărora patimele extreme nu s'au coborît,
nu'i vor descuragea, nu'i vor lua în ridicul, nu'i
vor denigra!

Dar de politică să nu ne mai ocupăm?

Dacă politica este asemenea acelei bestii „de
„natură atât de rea și crudă, cât nu'și mai umple
„lacoma poftă, și după mâncare 'l e și mai mult
„fôme de cât înainte “

Dacă politica este asemenea acelei lupoșce ce
„nu lassă pe nimeni a'și căuta de calle, cil im-
„pedică atâta cât il ucide!..... „

Dacă politica.....“

O atunci întreb pe oamenii ce mai vor să
pot a mai cugeta, pe accia ce *non hanno perduto
il ben dell'intelletto*) (nu au perdut darul cugetării)
daca e bine, folositoru individelorū, avantajosū
societății, gloriosū patriei de a se ocupa de o
asemenea politică. Dar există o altă politică, politica
cea mare și cea bună, de care trebuie în toate dillele să
ne ocupăm, de care avem dreptul, ce dic, de care
avem datoria de a ne ocupa.

Care este această politică?

E.

1) Dante.

COHESIUNEA, — AFFINITATEA, — ATTRACȚIA, — AFFINITATI ELLECTIVE, — SYMPATHIA, —
AFFECTIA, — AMORUL,

Astă dată, amabilul meu cititor, vom
căta împreună a descoperi legea fundamen-
tală pe care este basat Universul întreg;
o vom studia-o în diversele salle manifes-
tări, în diversele salle moduri de a fi și,
de o vom înțelege bine, ne vom da so-
cotelă de natura intimă a fenomenelor ce
întilnim nu numai în Regnul mineral, dar
âncă în Regnul vegetal și Regnul animal,
dar âncă în ființele ce au onore de a face
parte din Regnul uman sau moral sau social.

Puțină atenție din parte'ți și ore-care
claritate și method de expoziție din parte-
mî vor fi indestul pentru a ajunge la sco-
pul nostru.

la, amabile cititor, o piatră în mână
(nu ca să arunci cu dânsa în adversari tei
politici.) ci ca, uitându-te la ea, să te în-
trebi pentru ce ea are și și păstrează for-
ma sub care ți se presintă. Pentru că e-
xistă o forță care apropie, atrage, unesce
partile, atomemele sau moleculele (partice-
lele *infinit* mici și indivisibile din care se
compune un corp) pentru că există dic o
forță care unesce moleculele din care pia-
tra se compune. Această forță se numește:

Cohesiune.

Cohesiunea este foarte mare în corpu-
rile solide. (Ex. Piatra) mai slabă în cor-
purile liquide (ex. Apa) și foarte mică în

corpurile gazóse (Ex. Apa). Aşa dar corpurile, ca s'o dicem în trecât, se presintă supt trei stări: 1, *Starea solidă.* 2, *Starea liquidă.* 3, *Starea gazóasă.*

Nu mai este altă stare supt care un corp se pöte presinta, si celle trei stări provine din cauza cohesiunei mai mult sau mai puşin mare ce există în fie-care din elle.

Pe când cohesiunea este o forţă physică şi unesce părţile ale unuia şi acelluiaşi corp, există o altă forţă sau un mod differit alle aceeşi forţe în virtutea căreia moleculele a a doë corpuri se unesc şi se combină între dînsele. Acéstă forţă se numesce:

Affinitate.

Acéstă affinitate este mai mare sau mai mică dupö natura corpurilor.

Sunt corpuri între care affinitatea este förte mare şi între altele affinitatea este mai mică. Există un fel de amicitie, de affectie între unele corpuri ast-fel încât pöte cine-va dice că întilnesce, în corpurile celle mai insensibile, în corpurile din Regnul mineral, o forţă analógă cu acea forţă mysteriósă ce întilnim în lumea morală, în fiinţele din Regnul uman şi pe care o numim:

Amor.

Să ne oprim un minut asupra acestui fact ca căreia importantă este capitală, şi a căreia explicare le de natură a face să cadă o parte din vëlul ce ne ascunde universul.

Să luăm un corp cunoscut de toţi: apă (Ho); să luăm un alt corp ce se numesce acidul sulfuric (So³). Aceste doë corpuri au unul pentru altul o immensă affinitate, o immensă amicitie, o immensă affectie.

Amestecându-se împreună, elle se combin, se îmbrăţişed, se strîng unul pe altul

cu atita forţă şi cu atit amor încât o mare expansiune, o mare cantitate de căldură este produsă.

Acéstă apă singură este rece: acest acid sulfuric singur este rece asemenea. Să 'i unim împreună, să mărităm apa cu acidul şi în virtutea mare'i affinităţi ce există între aceste doë corpuri, ei se vor încălzi unul pe altul şi vor produce o mare cantitate de căldură.

Apa represintă elementul feminin, constituă aceea ce chimişti numesc o *basă* căci Hydrogenul (mă adres către savanţi) acest gaz care este de 12 ori mai uşure de cât aerul este şi trebuie a fi considerat în chimie philosophică ca un metal, fiind un corp tot aşa de electro-positiv ca şi Potassium, (K) Sodium (Na) Calcium (Ca) Ferul (Fe) etc. Acest metal dar numit hydrogenul combinat cu Oxygenul constituă basa, constituă elementul feminin.

Acidul sulfuric represintă elementul masculin, constituă un *acid* care unit cu *basa* produce un maritagiü ca să formeze aceea ce chimişti numesc o *sare*.

Să mergem mai departe.

Să luăm un alt corp cunoscut asemenea de toţi *creta* sau carbonatul de calce (Cao Co²). Acest corp este compus de o *basă* sau elementul feminin calcea (Cao) şi de un element masculin care este acidul carbonic (Co²). Calcea are affinitate pentru acidul carbonic, căci de aceea stau combinaţi împreună. Acéstă affinitate însă este mică şi legătura între dênşi nu este förte strînsă, maritagiul nu este intim şi iată la ce pericol este expus un maritagiü de asemenea natură: Când va veni un element masculin ca acidul sulfuric (So³) care să aibă pentru elementul feminin Calcea ce este în maritagiü cu acidul carbonic mai multă affinitate de cât acest acid carbonic el se va uni, se va combina cu calcea şi

va goni pe acidul carbonic care va eși din combinația, din maritagiul său cu calcea, și se va degagea.

Acastă noțiune chimică, aplicată lumii morale, a inspirat marelui poet și filosof german Göthe unul din frumósele salle romançe intitulat: *affinitățile elective*. El pune pe scenă și în acție un maritagiū între o femeie ce nu are o mare affinitate pentru bărbatul său. Din astă combinație nu rezultă acea expansiune, acea căldură și electricitate ce am constatat'o când am măritat acidul sulfuric cu apa, și legătura nu este tare nici intimă. Sosește și intervine un alt bărbat, un acid sulfuric care are pentru basă o mare affinitate. . . . pênă acilea analogia este complectă dar aci analogia se opresce. Pe când affinitatea era fatală și fatalmente împingea pe corpurile brute din Regnul mineral de a se uni, împreună, în ființele din Regnul humani affinitatea de și fatală, întâlnește o forță care se pôte lupta în contra ei, care și pôte modifica direcția, care o pôte combate și chiar a o învinge; acastă forță este *liberul arbitru*, libertatea umănă care rezultă din rațiunea, consciința și voința de care D-deū a înzestrat ființele din Regnul uman. Acastă forță nu o întâlnim de cât aci și caracterul ei este de a fi *activă, inteligintă și liberă* pe când forțele la care sunt supuse și care mișcă pe corpurile și ființele din celle-l-alte regnuri sunt *inerte, instinctive și fatale*: Liberul arbitru dar se va lupta în contra affinități, în contra forțelor impulsive ce împinge o ființă către alta, un acid către basă, elementul masculin către elementul femenin când (căci acastă luptă nu e tot-d'a-una necesarie) acastă impulsie, este contrarie demnități conduitei și sanctității datoriei! Vom inerita ast-fel a face parte din Regnul uman sau moral.

Perfectiunea ordinului social în questia affinități și a maritagiului va fi de a uni ființe între care există o affinitate electivă, o affinitate intimă ast-fel în cât legătura să fie intimă asemenea, tare și nedespărțibilă.

Acum că înțelegem ce este *cohesiunea*, adică forța ce unesc părțile unuia și acelluși corp, ce este *affinitatea* adică forța ce unesc moleculele a doă orpur diferite și cunoșcem legile la care se supune acastă forță, atât în corpurile și ființele din Regnurile inferióre cât și ființele din Regnul uman sau moral sau social, putem înțellege fórte lesne forța care susține atir-nate pe abysul spațiului acelle millióne de globuri ce locuesc immensitatea infinită a spațiilor cerescei.

Acastă forță, ce ia aci numirea de

Attracție.

nu este de cât un mod differit a acelle-iași forțe generale ce am numit'o cohesiune și affinitate în Regnurile inferióre afectie și amor în Regnul uman..

Attracția nu este cunoscută de cât din secolul în care nascū și trăi marele mathematic și filosof Engles Newton, și iată cum Newton ajunse a descoperi acastă forță:

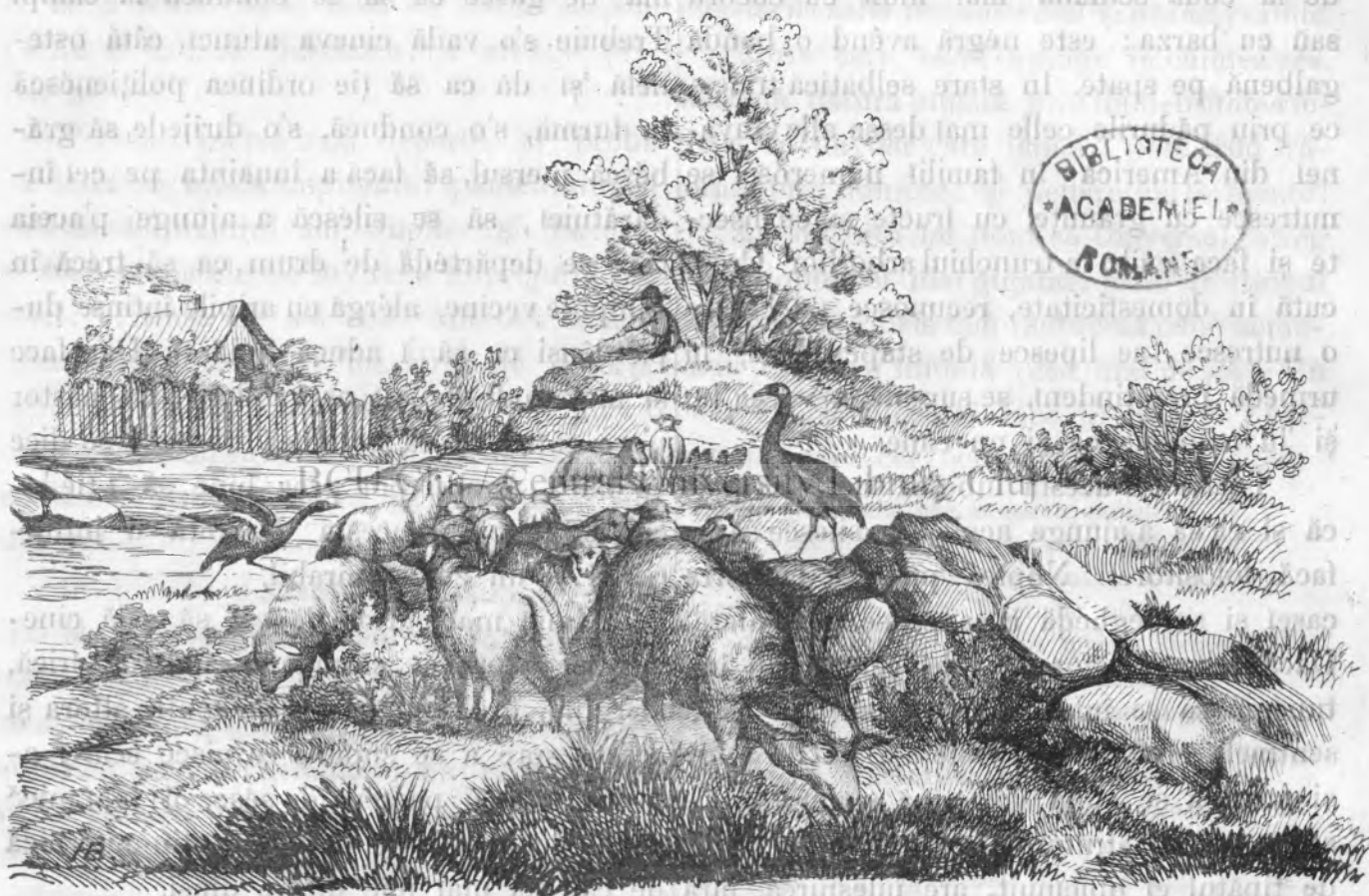
Newton era într'o di culcat supt un măr gândindu-se la vre-una din complicatetele salle probleme de mathematică sau de astronomie, la calculul infinitesimal pôte ce'l desceprise în acellași timp ca și Leibnig fără ca să cunoască unul lucrările altuia. Un măr cădū lângă dînsul. Acest fenomen atit de simplu desceptă într'însul o mulțime de reflexit. Înțelese fórte lesne că mărul fusese deslipit de ramura

Înterupem aci articolul acesta ca să înconjurăm gravura cu articolul ce se raportă la dînsa și continuarea vine la pagina No. 54.

PASSEREA AGAMI.

Omul a știut să tragă profit din tot ce 'lă înconjură să pune la contribuție toate producțiunile Naturei și a făcut din animalele ce se află împrejurul seǔ nisce adeverați servitori, supuși trebuințelor sale materiale de toate ȃilele, și spre acest scop a întrebuițat deosebite mijloce ca să le domesticescă.

Folósele ce tragem din aceste animale sunt destul de numeroase. așa spre exemplu unele ne dau carnea și laptele de care ne nutrim, altele lâna și mătasea pentru îmbrăcăinte, altele ne dau miere și ceară, altele ne servă de păzitori ai turmelor și ai avuțiilor noastre și care ne dau probe de cea mai mare sympathie.

Passerea Agami (Psophia Crepitans L.) păzind oile în America.

Toți șcim că păstorii au câte un câine ca să păzescă turma de oi veghind cu credință ȃioa și nóptea asupra ei; nu este adevărat eă i se va părea cuiva prea curios de 'i vom spune că se află în unele țerridin America o passere mică a nume *Agami*, dupō cum se vede în allăturatul tablou, păzind oile cu același curaj ca și câinele ciobanului?

Ne propunem a satisface curiositatea lectorilor noștri făcend o scurtă descriere a acestei passeri, arătând caracterele ei zoologice, intelligența și instinctele ei.

Agami întrece în înțelligență pe toate animalele domestice afară de câine. Astă passare este de mărimea unui clapou, are penele negriceóse cu refilete d'un violet strălucitor pe pept, capul și gatul garnisit c'un

fel de puf imitând catifea, ciocul este puternic scurt și boltit, ochii mari strălucitori expresivi și încongiurați c'un cerc roșu, are privire dulce și este blândă ca o porumbiță; sboră greu dar alergă iute, aripile rotunde, coda scurtă și cu pene moi, piciorole lungi subțiri, având degetul din mijloc și cel de margine unit printr'o membrana. Așa după cioc, codă și aripi seamănă cu o găină, dar după piciorole și penele de la codă seamănă mai mult cu cocoru sau cu barza; este neagră având o bandă galbenă pe spate. În stare selvatică trăiește prin pădurile cele mai dese ale Guyanei din America în familii numeroase, se nutrește cu grăunțe, cu fructe și cu insecte și face cuib în trunchiul arborilor. Crescută în domesticitate, recunoște pe cel ce o nutrește, se lipsește de stăpânul ei, lă urmărește pretutindeni, se supune la vocea lui și lă mângăie ca și un câine.

Tot ca și acesta iubesc și cătă să placă și ca să ajungă acolo, se silește să se facă folositoare. Noaptea pășesc la porța casei și surveghedă ceea ce se face afară. Dacă vr'un făcător de rele cercă prin întunec să se introducă în casă, ea ca o sentinela credincioasă desteptă, dă de știre și face să se audă vocea sa sgomotoasă ce seamănă cu lătrăturile unui câine. Afară de țipatul ei obicnuit, are înlesnirea, fără să deschisă ciocu, d'a scote un altu din ânttru surd și produs fără îndoială de trachearteria (canalul prin care intră aeru în plămâni) ceea ce a făcut d'a o numi la Guiana *passerea trompetă*; se domesticesce cu cea

de care tinea printr'o cauză ore-care și în urmă greutatea îl făcuse să cadă. Ori cine ar fi putut face un asemenea rationament, dar filosoful merse mai departe, Se întrebă dacă arborele ar fi fost mult mai înalt, mărul ar fi cădut? fără îndoială că da.

mai mare înlesnire și devine unul din locuitorii cei mai sociabili ai curții.

Dioa veghiadă la cotețu și ține buna ordine, gonesce găinile totă curtea și porumbei din grădini, seara inspectedă și decalipsece vre o passere merge d'o caută, și în fine face toate micile serviciuri de care este capabilă fără să aștepte ca să i le pretindă.

Câte odată stăpânul i confiadă o turmă de gâsce ca să le conducă la câmp. Trebuie s'o vadă cineva atunci, cătă osteneală și dă ca să ție ordinea polițienescă în turmă, s'o conducă, s'o dirijeze, să grăbescă mersul, să facă a înainta pe cei îndărătnici, să se silescă a ajunge p'acea care se depărtedă de drum ca să trecă în câmpiile vecine, alergă cu aripile întinse după dênși ca să i aducă îndărăt. Dar face și mai mult de cât asta: dacă un păstor n'are câine ca să conducă berbeci se dice că două Agami pot prea bine să i ție locul, și în casul acesta desvoltă o intelligență și un zel admirabil,

Nimic mai curios de cât să vedă cineva nisce berbeci stupidi fugind de frică, alergând, grăbindu-se unii în contra altora și acesta spre a se supune ca nisce sclavi a brubisiți unei passere de șesce ori mai mică și de două-deci de ori mai puțin puternică de cât cel mai mic dintre dênși.

Iată un exemplu despre immensa superioritate ce înțeleğința are asupra forței physice și despre abrutisirea ce aduce o lungă servitudine.

Imaginația lui Newton măbind grădat arborele îl înaltă până la lună. În acest cas, se întrebă Newton, mărul ar fi cădut? Dacă ar cădea, își respunse el, luna ar trebui să cadă asemenea. Ori luna nu cade. . . . Atunci Newton începând a cu-

geta ca un filosof și ca un geometru descoperi forța care ține luna atârnată d'asupra pământului și această forță o numi *Atracția*.

Prin ajutorul celei mai simple geometrii, Newton găsi, că dacă ar fi cu puțință să punem un măr la înălțimea lunii și i am da o vitesă (repediciune) egală cu viteasa acestui planet, mărul n'ar cădea nici odată, trebuie să mărturisim că suntem mult datorii unui măr; aceluia fruct care pe de altă parte ne a adus multe rele de când șarpele perfid și fallace (înșelător) a amăgit prima femeie.

Newton merse mai departe, el probă că luna se mișcă împrejurul pământului și sateliti împrejurul lui Jupiter și Saturn, și toate planetele se învîrtesc împrejurul sórelui; el trase de aci acea faimosă consequență că sórele este înzestrat de o forță atractivă și că toti corpi care se mișcă împrejurul lui, sunt împinși printr'o forță că le moderă mișcarea și care umple întinderea.

Buffon, în discursul său asupra Naturii, ȳice că toate planetele cu sateliti lor, tărîti printr'o mișcare repede în același sens, compune o rîoă cu un vast diametru a căriea osie învîrtindu-se cu repediciune se încălȳdesce; s'aprinde și respăndesce lumina pănă la extremitățile circonferinței.

Veȳi, amicul meu cititor, cum tot sistemul lumii fu explicat prin singura forta care face să cadă un măr pe pământ. Această forță misterioasă care o întilnim pretutindeni, care pătrunde toate substantele universului, care le domină și elle explică; care pune în mișcare moeculele lor și le invită să se atragă (cohesiune) să se combine (affinitate) să se îmbrățișeȳe, (amor), forța care cristallisă diamantul, care nu desparte doȳe corpari de cât să le unescă mai bine între dȳnsile; forta care exercitându-se în mari distante (*atracție*) sustine globurile pe

abyssul spațiilor ceresci și le împiedică de a so rostogoli, ca să se sfarăme. Dacă un minut n'ar exista această forță, pământul s'ar desagrega, s'ar sfărăma în mii de mii de bucăți și ar fi într'un minut pulberat cu toate fiintele ce se află pe suprafața lui.

Forța pe care o întilnim în lumea morală unde domeniul său devine inimeas, unde dedalul său devine inextricabil, manifestările sale nenumerose și neanalysabile.

Forța care, când ajunge în culmea sea, sfărămă natura umană prin immensitatea fericirii ce dă dar care iarăși o pȳte crudă frământa prin immense și nenarabile turmente!

Această forța dar domină Universul întreg dela globul cel mai gigantic pănă la atomul imperceptibil, dela fiinta supremă pănă la monada cea mai infimiă (cea mai de jos). Un poet exprimă această idee în câte-va versuri pe care cer permisiunea să le citeȳ.

J'aime! voila le mot que, la nature entière
Crie au vent qui l'emporte, à l'oiseau bui le suit!
Sombre et dȳnier soupir que poussera la terre,
Quand elle tombera dans l'ȳternille nuit!
Oh! vous le murmurez dans vos sphȳres sacrȳes
ȳtoiles du matin ce mot triste et charmant;
La plus faible de vous quand Dieu vous a crȳes,
A voulu traverser les plaines ethȳrȳes,
Pour chercher le soleil son immȳrtel amant
Elle s'est ȳlancȳe au sein des nuits profondes.
Mai une autre l'aimait elle mȳme; — et les mondes
Se sont mis en voyage autour du firmament.

Alfred de Musset.

Iubesc! iată cuvântul ce Natura între-gă strigă către vȳntul ce 'lȳ ia, către pas-serea ce 'lȳ urmȳdă, trist și ultim suspin ce va scȳte pământul când va cădea în noȳtea ȳternă. — Oh, voi 'lȳ murmurați în sacrele-vȳ sphere, stelle matinale acest trist și plăcut cuvȳnt! cea mai slabă din-tre voi, când Dumneȳeȳ v'a creat a voit să străbată câmpiile ceresci, ca să caute sórele, nemuritorul său amant, ea s'a arun-cat în sinul noȳților profunde; dar ș'alta 'lȳ iubea asemenea și lumile aȳ început a călători împrejurul firmamentului. E.

INTOXICAREA (urmare și sfârșit.)

Câte odată otrava eliminată nu lasă nici o urmă în canalele prin care ea a eșit din corp, alt dată ea atacă organele excretorie și însemnează prin alterații calea ei prin organismul. Eliminarea P-hosphorului și a Plumbului produce în rinichi alterații chimice și morphologice (anatomice) cronice, cantharidele (gândăcei) produc înflamația rinichilor.

Procesul intoxicației nu se termină tot-deuna cu eliminarea otrăvi, ci alterațiile produse prin trînsa mai persistă un timp ore care după depărtarea ei și produc chiar morțea după ce otrava a fost depărtată cu desăvîrșire.

Avem un interes osebit de a lumina publicul nostru asupra eliminației materiilor streine din organism. La noi este pră respîndită opinia că unele medicamente rămîie pentru tot-de-una în corp, și că prezența loră provăcă patimi incurabile.

Publicul nostru, și chiar unii medici confundă consecuentele bōlei nevindăcate cu efectele medicamentului.

De o dată cu frigurile intermittente observăm și mărirea volumului al splinei și netămăduindu-se bolnavul el rămăie cu splina înflată. Dacă medicul i dă sulfat de chinină ori un alt preparat de chină în cătătim suficiente, apoi splina se reduce la volumul normal, și bolnavul se însănătoșește, dacă pătimașul a luat o doză insuficientă de chinină, atunci el accusă obicnuit medicamentul, dîcând că a rămas cu splina înflată din Chină. N'avem alt mijloc sigur pentru curmarea frigurilor, de căt Chinină, și cu tōte acestea bolnavul ne cere „să 'm tăieți frigurile, darsă nu'mt dați chină, căci rēposatul X a rămas cu splina înflată din chină, și a murit în fine de hydropică.“ În dădar, dîcem că rēposatul X a murit fiind că nu luasse la timp destulă chină, căci D-lui nu se cē sārurile de chină se elimină, curēnd din organism și că după căte-va zile ele au eșit din corpul cu desăvîrșire fără de a fi lăsat altă urmă a a prezenților de căt reducerea volumului normal al splinei.

Și care este rezultatul acestor nesciunțe a publicul! ore toți medici se conformă cu dorința bolnavului și caută frigurile cu alte medicamente de căt cu chinină? — nici de cum și cei mai dibaci prescrie tot sāruri de chinină sub altă numire și «tămăduese friguri fără chină.»

Alți bolnavi, care au cunoscințe vage asupra eliminației medicamentelor din organismul, iau chiva cu condiție că după îndreptarea loră să le dea medicul un remediū «pentru scōtarea chini din corp.» De odată cu urina rinichii scōte și china din corp, fără intervenirea nici unui medicament, și nu există nici un remediū care ar putea grăbi aliiiminarea chini.

Bănuim otrăvire la ori-ce bōlă care începe repede, cărit vehemență a cresce co ințela estraordinare, și care produce morțea într'un timp prea scurt.

Pentru a constata intoxicații cu precisiune ne servim de mai multe dovești d'odată, anume: de symptomele (semnele) bōlei, de leziunile găsite în cadavru și de demonstrarea otrăvi. Symptomele provocate prin otravă sunt de multe ori nesigure și incomplete, de multe ori însă ele sunt precise și distinse.

Lesiunile găsite în cadavru sunt numai în puține casuri suficiente spre a determina singura causă a morții și a bōlei.

Demonstrarea otrăvi în cadavru nu este o dovadă sufficientă, dacă ea nu se pōre raporta la symptomele bōlei și la leziunile anatomice.

Pentru descoperirea substanțelor toxice în cadavru ne servim de două mijlōce diferite, adicō: de semnele chimice, pentru acele otrăvi care se pot isola lesne și care se caracterisēdă prin reacțiuni chimice netede și sigure (mai ales otrăvi neorganice), — și de semnele physiologice, care rezultă din esperimentarea cu materi es-trase din cadavru, pentru care experimente se întrebuintēdă obicnuit căței și epuri alb.

D-r. Felix

professor la scōla de medicină.